

UOT 94(479.24)

RAMİLA AĞALAROVA

Bakı Dövlət Universitetinin doktorantı

ORCID ID: 0009-0005-6916-282X

alr.aghalarova@gmail.com

AZƏRBAYCAN DÖVLƏTİNİN SOSIAL SİYASƏTİNDƏ QARABAĞ MÜHARİBƏSİ QAZILƏRİNİN SOSIAL MÜDAFİƏSİ MƏSƏLƏLƏRİ

DOI: <https://doi.org/10.36719/2708-065X/108/210-214>

Azərbaycan dövləti müharibə iştirakçılarının qayğısına qalması, sosial müdafiə ilə bağlı problemlərinin həllini özünün daxili siyasətində prioritet istiqaməti kimi elan edir. Bu istiqamətdə görül-müş işlər və həyata keçirilən proqramlar çoxsahəli və zəngin olaraq müharibə veteranlarının, qazilə-rin, bundan sonrakı həyat tərzini və əmək fəaliyyəti şəraitini yaxşılaşdırmaq üçün, şəhidlərin ailə üzvlərinin sosial problemlərinin həllinə kömək üçün kompleks xarakteri daşıyır. Bu gün müharibə qazilərinin ailələrinə dövlət tərəfindən mənzillər verilir, müxtəlif yardımlar göstərilir və onların ehti-yaclarına uyğun digər addımlar atılır. Azərbaycanda əlil və qazilərə dövlət qayğısı, ölkənin sosial si-yasətinin mühüm tərkib hissəsidir. Hökumət, bu şəxslərin rifahını artırmaq və onların cəmiyyətə inteqrasiyasını təmin etmək üçün müxtəlif layihələr və proqramlar həyata keçirir.

Açar sözlər: müharibə, Qarabağ, veteran, sosial, müdafiə, yardım.

Giriş. 2020-ci ilin sentyabr-noyabr aylarında baş verən 44 günlük İkinci Qarabağ Müharibəsi, Azərbaycan və Ermənistan arasında 30 ildən çox davam etmiş münaqişənin aradan qaldırılmasına nail ola bildi, Qarabağ və ətraf bölgələrindəki ərazilərin böyük bir hissəsinin azad edilməsi ilə nəticə-ləndi. Bu müharibə həm də çox sayda qazinin həyatına təsir etdi. Müharibədə iştirak edən hər bir şəxs, döyüşlərdən əvvəl və sonra fərqli şəraitlərdə həyat və fəaliyyətini davam etdirirdi, bəzilərinin isə sağlamlığına ciddi zərər dəydi. Bütün sivil cəmiyyətlərdə olduğu kimi, Azərbaycan dövləti müha-ribə iştirakçılarının qayğısına qalması, sosial müdafiə ilə bağlı problemlərinin həllini özünün daxili siyasətində prioritet istiqaməti kimi elan etdi. Məqalədə Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrinin qaziləri və onların sosial müdafiəsinin təşkili ilə bağlı bir neçə aspekt nəzərdən keçirilmişdir.

Vətən müharibəsi veteranlarının sosial təminatı növləri. Azərbaycanda qazilərin müharibə veteranları kimi dövlət qayğısı ilə əhatə edilməsi ölkə siyasətinin mühüm prioritetlərindən biri ol-muşdur. Qazilər və qəhrəmanlar, Azərbaycan cəmiyyətində xüsusi dəyər və hörmətə malikdir. Bu sə-bəbdən qazi olan şəxslərə dövlət tərəfindən müxtəlif sosial dəstək və yardımlar göstərilir. Dövlət, bu şəxslərin həyat şəraitini yaxşılaşdırmaq, onların cəmiyyətə inteqrasiyasını təmin etmək və sosial rifahını yaxşılaşdırmaq üçün müxtəlif proqramlar həyata keçirir.

İkinci Qarabağ Müharibəsi günlərində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri çoxsaylı hərbi şəhidlər verdi və yaralılar oldu. Döyüşlərdə iştirak edən qazilər, ölkənin müdafiəsindəki müvəffəqiyyətin əsas sütunlarından biri oldular. Onların hərbi şücaəti yalnız Milli Ordumuzun qələbə və mübarizəsinə de-yil, həm də xalqımızın mətanətinə və sarsılmaz iradəsinə işıq tutmaqdadır. Belə ki, İkinci Qarabağ Müharibəsində yaralanan və həm fiziki, həm də mənəvi travmalar alan qazilər müharibədən sonra müxtəlif fiziki və psixoloji çətinliklərlə qarşılaşmışdılar. Bu çətinliklər onlara yalnız döyüş meyda-nında deyil, müharibə sonrasında da təsir etmişdir.

Bu cür hallar yalnız müharibə dövründə deyil, qazilərin müalicə və reabilitasiya proseslərində də Azərbaycan dövlətinin diqqət mərkəzində olmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci Vitze-Prezident Mehriban Əliyevanın bu istiqamətdə gördükləri işlər əvəzsizdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev demişdir: “Vətən uğrunda öz canlarını fə-da etmiş qəhrəman övladlarımızın ailə üzvləri dövlət tərəfindən qayğı ilə əhatə olunmalıdır və biz bunu bu gün əyani şəkildə görürük. Öz sağlamlığını itirmiş, yaralanmış qazilər bütün dövlət orqanları tərəfindən daim qayğı ilə əhatə olunmalıdır və biz bunu təmin edirik. Onu da bildirməliyəm ki, bizdə bu sahədə tətbiq olunan prinsiplər öz unikalılığı ilə seçilir [3, s.82].

Vətən Müharibəsi ilə yanaşı Birinci Qarabağ müharibəsi qazi və əlillərinin güzəranları da daim dövlətin diqqət mərkəzində saxlanılırmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin fərmanı ilə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiə Nazirliyi Birinci Qarabağ Müharibəsi əlillərinə birdəfəlik ödəmələrin verilməsinə başlanılması da bu prosesin tərkib hissəsi idi [10, s.11].

Azərbaycan dövləti, eləcə də xalqımız veteranlarımıza böyük hörmət və minnətdarlıqla baxırlar. Dövlət tərəfindən müharibədən sonra veteran döyüşçülərə daim maddi və mənəvi dəstək göstərilir. Bundan əlavə, müharibə qəhrəmanlarına müxtəlif dövlət mükafatları və yeni hərbi rütbələr də verilməmişdir. Eyni zamanda Azərbaycan hökuməti veteranların müalicə prosesini və həyat şəraitini asanlaşdırmaq üçün müxtəlif proqramları həyata keçirməkdədir [5, s.1].

Qazi və əlillərin reabilitasiyasını yaxşılaşdırmaq tədbirləri. Azərbaycan dövləti, İkinci Qarabağ Müharibəsindən sonra qazilərin sosial təminatını və reabilitasiyasını yaxşılaşdırmaq məqsədilə bir sıra tədbirlər həyata keçirmişdir. Qazilərə maddi dəstək verilərək, onlar üçün müxtəlif təqaüdlər təyin edilmişdir. Bununla bərabər, fiziki və psixoloji reabilitasiya, müalicə və bərpa proqramları da həyata keçirilir. Həmçinin, qazilər üçün müxtəlif peşə təhsili və məşğulluq proqramları təşkil edilir və bu, onların cəmiyyətdə yenidən faydalı vətəndaşlar kimi fəaliyyətlərini davam etmələrinə kömək edir.

Bu gün müharibə qazilərinin ailələrinə sosial yardımlar da verilməkdədir. Onlara dövlət tərəfindən mənzillər verilir, müxtəlif yardımlar göstərilir və onların ehtiyaclarına uyğun digər addımlar atılır. Belə ki, bu işdə cəmiyyətin qazilərə yanaşması da vacib bir məsələyə çevrilmişdir. Çünki müharibə qaziləri təkcə döyüş meydanında deyil, cəmiyyətin gündəlik həyatında da əhəmiyyətli rol oynayırlar. Onlara olan hörmət və göstərilən rəğbət, cəmiyyətin vəhdətinin göstəricisidir.

Bunlarla yanaşı, cəmiyyətdə qazilərə dəstək məqsədilə müxtəlif ictimai təşkilatlar və qeyri-hökumət təşkilatları da səmərəli fəaliyyət göstərirlər.

Azərbaycanda müharibənin ilk günlərindən başlayaraq qazilərin hüquqlarının qorunması və onların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə bir çox hüquqi sənəd və qanunlar qəbul edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının qazilərin hüquqları haqqında qanunları, həmçinin Prezidentin fərmanları, sosial proqramlar və digər normativ-hüquqi aktlar onlara dövlət qayğısının təmin edilməsi istiqamətində mühüm rol oynayır. Qazilərin sosial müdafiəsinin təmin edilməsi məqsədilə bir sıra maliyyə yardımları göstərilir. Bunlara pensiyalar, müavinətlər, yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması, tibbi xidmətlər və digər sosial dəstək proqramları daxildir.

Azərbaycanın ərazisində fəaliyyət göstərən sosial müdafiə orqanları qazi şəxslərin ehtiyaclarını ödəmək məqsədilə davamlı olaraq müxtəlif proqramlar hazırlayır və həyata keçirir.

Əlillər və qazilərin sağlamlıq vəziyyətlərini yaxşılaşdırmaq üçün geniş tibbi və reabilitasiya xidmətləri mövcuddur. Bu zaman onların məişət şəraitini və iş yeri ilə təmin olunmalarını yaxşılaşdırmaq üçün onların fiziki və psixoloji reabilitasiyası ön planda tutulur. Dövlət tərəfindən əlil və qazilərin bərpa mərkəzlərində müalicə, reabilitasiya və psixoloji dəstək xidmətləri göstərilir. Bu, onların fiziki və psixoloji cəhətdən sağlam yaşamasına və cəmiyyətə uyğunlaşmalarına kömək edir.

Sosial təminat tədbirlərinin gücləndirilməsi. Qeyd edildiyi kimi, Azərbaycanda qazi olan şəxslərin işlə təminatı mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Dövlət, bu şəxslərin işlə təmin olunmalarını və öz əmək potensiallarını gerçəkləşdirmələrini asanlaşdırmaq üçün müxtəlif proqramlar həyata keçirir. Qazilər üçün xüsusi iş yerləri yaradılır, peşə təhsili və yeni ixtisas qazanma imkanları təşkil edilir. Bununla yanaşı, Azərbaycanda qazilərin rahat həyatını təmin etmək məqsədilə ictimai yerlər əlil arabalarından istifadəyə uyğunlaşdırılır, onlar üçün xüsusi şərait yaradılır. Digər tərəfdən, yaşayış binaları və infrastruktur da onlar üçün əlverişli hala gətirilir. Nəqliyyat xidmətləri də xüsusi olaraq qazilərin istifadəsi üçün uyğunlaşdırılır ki, bu da onların hərəkətilik imkanlarını genişləndirir.

Hazırda fəaliyyətdə olan və Prezident İlham Əliyevin imzaladığı 27 oktyabr 2021-ci il tarixli fərmanla yaradılmış “Zəfər” əlillərinə aidiyyəti qurumlar tərəfindən şəhid və şəhid ailəsi, müharibə veteranı statusları almış şəxslərə, müharibə əlillərinə dair məlumatlar daxil edilir. Bu əlillərə artıq 200 minədən çox şəxsə aid məlumatlar daxil edilmişdir. “Zəfər” əlilləri dövlət orqanlarına və özəl qurumlara şəhid ailələri və qazilərə sosial dəstəyin təmin edilməsi işlərində daha operativ, sistemli, məqsədəuyğun tədbirlərin görülməsi üçün çevik məlumat mübadiləsi imkanı yaratmışdır [2, s.5].

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Vüsal Yaqubov postmüharibə dövründə şəhid ailələri və qazilərin rifahının yaxşılaşdırılması üçün ardıcıl şəkildə həyata keçirilən tədbirlərin bu kateqoriyadan olan

vətəndaşlara xüsusi qayğıdan xəbər verdiyini vurğulamışdır. Həmçinin qazilər – Qurbanəli İslamov, Namiq Seyfəddinli, Nurlan Mazanov, Allahverən Nurəliyev, Mobil Əhmədzadə, Əvəz Banipaşa, Elvin Vəliyev, Vasif Məlikov, Elşən Lalayev, Məhəmmədli Baxışov və yüzlərlə digərləri müharibədən sonra qazilərin mənzillə, avtomobillə, işlə, reabilitasiya xidmətləri ilə təminatı və s. istiqamətlərdə aparılan işlərdən razılıq ifadə etmişlər.

Onlar, həmçinin qazilər hələ müalicə alarkən ziyarət edildiklərini və müalicə müddətindən dərhal sonra operativ şəkildə sənədləşmə aparılmaqla əlilliklərinin qiymətləndirilməsinin təşkilinin, Vətən Müharibəsində yaralanaraq əzalarını itirmiş qazilərin son nəsil protezlərlə təmin olunmasının və onlara göstərilən digər xidmətlərin təqdirəlayiq olduğunu qeyd etmişlər.

Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə şəhid ailələri, müharibə iştirakçıları ilə bağlı nazirliyin sosial dəstək paketinin hazırda da davam etdirildiyi bildirilir. Bu cür sosial dəstək paketləri artıq 100 min şəxsi əhatə edir və onlara 175 min xidmət göstərilməkdədir. Həmin şəxslərdən 93 min nəfərə proaktiv qaydada 103 min sosial ödəniş təyin olunmuşdur. Müalicə müddəti başa çatan qazilərdən artıq 3 min şəxs əlillik dərəcələri və avtomatik şəkildə sosial ödənişlər təyin edilmişdir.

Vətən müharibəsindən sonra həmin müharibədə şəhid olanların ailələrinin və qazilərin də mənzillə təminatına başlanılmışdır. Postmüharibə dövründə 3 min 500, ümumilikdə, ötən dövrdə 12 min 500 şəhid ailəsi və müharibə əlili mənzil və fərdi evlə təmin edilmişdir. Vətən müharibəsinin 200 hərbcisi, ümumilikdə, 300 müharibə əlili yüksək texnologiyalı son nəsil protezlərlə təmin olunmuşdur. 1400 müharibə əilininə 18 mindən çox reabilitasiya vasitəsi verilmişdir. 5 min ailə sosial-psixoloji, 2 min 500 qazimiz reabilitasiya xidmətləri ilə təmin edilmişdir. Artıq 11 mindən çox qazi və şəhid ailəsi üzvü olan şəxs aktiv məşğulluq proqramlarına cəlb edilmişdir. Son 4 ildə 1450-dək, ümumilikdə, ötən dövrdə 7 min 400 müharibə əilininə avtomobil verilmişdir [2, s.5].

Dövlət Tibbi Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi xətti ilə görülmə işlər. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Tibbi Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin Yevlax Reabilitasiya Mərkəzində Vətən Müharibəsi qazilərinə göstərilən reabilitasiya və sosial-psixoloji xidmətlərlə tanış olmaq üçün həmin mərkəzə mediatur təşkil edilmişdir. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən Nazirlik tərəfindən son illərdə reabilitasiya infrastrukturunun müasir tələblərə uyğun qurulması istiqamətində mühüm işlər aparılmışdır. 2019-2020-ci illərdə Yevlax şəhərindəki Reabilitasiya Mərkəzi də daxil olmaqla 12 reabilitasiya və sosial xidmət müəssisəsi əsaslı təmir və yenidən qurmadan sonra, müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş şəkildə istifadəyə verilmişdir. Həmin müəssisələrdə qazilərimizə keyfiyyətli reabilitasiya və sosial-psixoloji xidmətlər göstərilir [8].

Bununla yanaşı, 44 günlük Vətən Müharibəsində yaralanaraq aşağı ətrafları amputasiya olunmuş 114 hərbi 118 ədəd yüksək texnologiyalı müasir protezlə təmin edilmişdir. Əlavə olaraq 2021-ci ildə Birinci və İkinci Qarabağ müharibəsi əlillərindən ibarət 1157 nəfərin 8612 reabilitasiya vasitəsi ilə təminatı həyata keçirilmişdir. Yuxarı ətrafları amputasiya olunmuş qazilərimizin də yüksək texnologiyalı protezlərlə təminatı üçün işlər aparılır [4].

Qeyd etmək lazımdır ki, ölkədəki reabilitasiya mərkəzləri şəbəkəsi Vətən Müharibəsində yaralanmış qazilərin bərpa müalicəsi və sosial-psixoloji xidmətlərlə təminatında xüsusi önəm kəsb edir. Prezident İlham Əliyevin tapşırığı əsasında son illər müasir tələblərə uyğun qurularaq istifadəyə verilən belə mərkəzlərdən biri də Naftalan Reabilitasiya Mərkəzidir [6]. Nazirliyin tabeliyindəki Dövlət Tibbi Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin Naftalan Reabilitasiya Mərkəzinə mediatur təşkil edilmişdir. Mediatur Vətən müharibəsi qazilərinə göstərilən reabilitasiya və sosial-psixoloji xidmətlərlə media əməkdaşlarının əyani tanışlığı məqsədilə təşkil olunmuşdur.

Bundan başqa Mediaturda bildirilmişdir ki, 2019-2021-ci illərdə 12 reabilitasiya və sosial xidmət müəssisəsi əsaslı təmir və yenidənqurmadan sonra müasir avadanlıqlarla təchiz edilərək istifadəyə verilmişdir. Postmüharibə dövründə reabilitasiya müəssisələrində müharibədə yaralanmış qazi və yaxınlarının, habelə şəhid ailəsi üzvlərinin sosial-psixoloji və reabilitasiya xidmətləri ilə təminatı həyata keçirilir. Artıq min dörd yüzədən çox şəxs bu xidmətlərlə əhatə olunmuşdur. Qeyd olunan dövrdə 115 hərbi 119 yüksək texnologiyalı aşağı ətraf protezi ilə təmin edilmişdir. Naftalan Reabilitasiya Mərkəzində effektiv fizioterapevtik üsulların tətbiqi əsasında reabilitasiya xidmətləri göstərilir. Eləcə də Naftalan nefti ilə sınalanmış müalicə prosedurları tətbiq edilir [7].

Qazilərin sosial müdafiəsi sahəsində aparılan işlərin əhəmiyyəti. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində təşkil edilən görüşdə bir qrup Vətən müharibəsi qazisi ölkəmizdə şəhid ailələri və qazilərin sosial müdafiəsi sahəsində aparılan işlərdən razılıqlarını bildirmişlər. Görüşdə əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Anar Əliyev Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə şəhid ailələri, müharibə iştirakçıları ilə bağlı nazirliyin sosial dəstək paketinin hazırda da davam etdirildiyini bildirmişdir. 29 dekabr 2021-ci il tarixli sərəncamla "Müharibə veteranı" adı verilmiş veteranlara Prezidentin aylıq təqaüdünün təyinatı prosesi icra olunur [1, s.1].

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi sistemində də bir çox əməkdaşın Vətən müharibəsinin qaziləri olduğu, həmçinin əlilliyinin qiymətləndirilməsi sistemində də müharibədə iştirak etmiş həkim ekspertlərin çalışdığı qeyd edilmişdir [9].

Veteranlar xalqın məənəviyyət mənbəyinə çevrilmiş, müharibədən sonra ölkənin quruculuq prosesinə öz töhfələrini vermişlər. Bir çox veteranlar digər vətəndaşlar üçün ilham mənbəyinə çevrilərək, mülki həyatlarında uğurlu karyera qurmağa davam etdilər. Bundan əlavə, müharibənin fəsadlarını unutmamaq, gələcək nəsillərə doğru tarixi çatdırmaq üçün veteranlar müxtəlif təşkilatlarda iştirak edərək cəmiyyəti məlumatlandırmışlar.

Nəticə. Azərbaycanda əlil və qazilərə dövlət qayğısı, ölkənin sosial siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir. Hökumət, bu şəxslərin rifahını artırmaq və onların cəmiyyətə inteqrasiyasını təmin etmək üçün müxtəlif layihələr və proqramlar həyata keçirir. Bu yanaşma, həmçinin əlil və qazi olan insanların öz hüquqlarını daha yaxşı anlamağa, onlara qarşı diskriminasiyanın qarşısını almağa və sosial inteqrasiyaların gücləndirilməsinə xidmət edir. Hər bir əlil və qazi, dövlətin dəstəyi ilə daha yaxşı həyat şəraiti və imkanlar əldə edə bilər.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda döyüş əməliyyatlarında iştirak etmiş şəxslərə "Müharibə veteranı" adının verilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 29 dekabr 2021 // Azərbaycan. - 30 dekabr 2021. - s.1.
2. Bəşirqızı, Z. Şəhid ailələri və qazilər ən böyük diqqətə layiqdirlər // Xalq qəzeti. -10 iyun, -2022. - s.5.
3. Əliyev İlham. İnkişaf məqsədimizdir. Yüz on üçüncü kitab. iyun 2021 – avqust 2021. Azərənşr, Bakı: - 2021. - 392 s.
4. Media nümayəndələri qazilərə göstərilən reabilitasiya və sosial-psixoloji xidmətlərlə tanış olublar. - URL: https://sosial.gov.az/media/xeberler/post_473324?hl=az [08.02.2025].
5. Muradlı Xəyalə. Şəhid ailələrinə və qazilərə qayğı dövlətin prioritetidir // Azərbaycan. 14 mart 2021. s.1.
6. Naftalan Reabilitasiya Mərkəzinə mediatör təşkil olunub. – URL: https://sosial.gov.az/media/xeberler/post_474532 [08.02.2025].
7. Nihat Göytürk. Yüzədək qazi sosial-psixoloji və reabilitasiya xidmətləri ilə təmin edilib. - URL: <https://www.bayraqdar.info> [08.02.2025].
8. Yevlaxda əlillər üçün Regional Bərpa Mərkəzi əsaslı təmir və yenidənqurmada sonra istifadəyə verilib. – URL: https://yeniazərbaycan.az/Sosial_e50044_az.html [08.02.2025].
9. Qazilər göstərilən sosial dəstəyə görə minnətdarlıqlarını ifadə etdilər. 6 İyun, 2022 // URL: Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi DOST agentliyi. – URL: <https://dost.gov.az/news/422> [08.02.2025].
10. Xəlilov Aydan. Birinci Qarabağ müharibəsi qazilərinə növbəti dəstək proqramı // Azərbaycan. 4 avqust 2022. - s.11.

РАМИЛА АГАЛАРОВА

Докторант Бакинского государственного университета

ВОПРОСЫ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ ВЕТЕРАНОВ КАРАБАХСКОЙ ВОЙНЫ В СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКЕ АЗЕРБАЙДЖАНСКОГО ГОСУДАРСТВА

Азербайджанское государство объявляет заботу о ветеранах войны и решение их проблем социальной защиты приоритетом своей внутренней политики. Прделанная работа и реа-

лизуемые программы в этом направлении многогранны и насыщены, носят комплексный характер, способствуют решению социальных проблем ветеранов и участников войны, улучшению их дальнейшего быта и условий труда, способствуют решению социальных проблем членов семей шехидов. Сегодня государство предоставляет семьям ветеранов войны квартиры, оказывает различную помощь и предпринимает другие шаги для удовлетворения их нужд. Государственная забота об инвалидах и ветеранах в Азербайджане является важной составляющей социальной политики страны. Правительство реализует различные проекты и программы для улучшения благосостояния этих людей и обеспечения их интеграции в общество.

Ключевые слова: война, Карабах, ветеран, социальная, защита, помощь.

RAMILA AĞALAROVA

Doctoral student of Baku State University

ISSUES OF SOCIAL PROTECTION OF VETERANS OF THE KARABAKH WAR IN THE SOCIAL POLICY OF THE STATE OF AZERBAIJAN

The Azerbaijani state declares the care of war veterans and the solution of their social protection problems as a priority of its internal policy. The work done and the implemented programs in this direction are multifaceted and rich, have a complex character, contribute to the solution of social problems of veterans and war participants, improve their further life and working conditions, contribute to the solution of social problems of members of the families of martyrs. Today, the state provides the families of war veterans with apartments, provides various assistance and takes other steps to meet their needs. State care of the disabled and veterans in Azerbaijan is an important component of the country's social policy. The government implements various projects and programs to improve the welfare of these people and ensure their integration into society.

Keywords: war, Karabakh, veteran, social, protection, assistance.

Məqalənin redaksiyaya daxil olduğu tarix: 08 fevral 2025-ci il.

Məqalənin çapa qəbul olunma tarixi: 04 mart 2025-ci il.

Rəyçilər: t.e.d. Fəzil Baxşəliyev, t.e.d. İbrahim Zeynalov.
